

İŞÇİLERİ BEKLEYEN TEHLİKELER

Aydınlık Gazetesi, 11 Haziran 2018

Yıldırım Koç

Türkiye ekonomisi giderek daha da derinleşen bir ekonomik krizin içinde. Kriz sokaklara yansıdı. Her kentte anacaddede eskiden yüksek hava paralarıyla kiralanabilen dükkanlar boş. Ara sokaklarda sahibi ve faaliyet alanı sürekli değişen küçük işyerlerine rastlıyorsunuz. Büyük sermayenin perakende ticarete girmesiyle birlikte bakkal, manav, kasap, kırtasiyeci, züccaciyeci, vb. işyerlerinin yaşama imkanı giderek daha da azalıyor. İşyerleri, ellerindeki olanakları sonuna kadar kullanarak ayakta kalmaya çalışıyor. Piyasada müthiş bir nakit sıkıntısı var. Eline nakit geçen, borcunu ödemek yerine, daha kötü günler için yedek oluşturmaya çalışıyor. Artırılan faizler dövizdeki artışı bir süre dizginleyebilse bile, yükselen enflasyonun sonuçları daha da kötü olacağı benziyor.

EKONOMİK KRİZ İŞÇİ SINIFINA YAVAŞTAN YANSIYOR

Bu sıkıntılar işçi sınıfına da yansımaya başladı. Hükümet, elindeki son olanakları kullanarak, ekonomik krizin kitleler üzerindeki olumsuz etkilerini 24 Haziran'a kadar ertelemeye çalışıyor. Ülkeyi yönetemeyen AKP, son kozlarını oynuyor. Seçim çalışmaları sırasında adayların sürekli ekonomik koşullara ilişkin vaatlerde bulunması, durumun ne kadar vahim olduğunun göstergelerinden biri. Tüm siyasi partilerin ekonomik sorunlara ağırlık vermesi, insanların siyasi tercihlerinde ekonominin önemini de gösteriyor. İnsanlarımız saf veya cahil değil; davranışlarını (biraz gecikmeli de olsa) ekonomik çıkarlarına göre belirleyen mantıklı kişiler.

Bu olumsuz gelişmelerden en fazla etkilenecek olan, yaşamını bir başkasına ait işyerinde çalışarak kazanabilen işçi sınıfı.

24 Haziran ve 8 Temmuz sonrasında krizin yükünü işçi sınıfının omuzlarına yıkmaya yönelik girişimler daha da yoğunlaşacak. Seçim çalışmalarında işçileri gündemdeki tehlikeler konusunda uyarmakta yarar var.

Neler olacak?

ASGARI ÜCRETİN SATINALMA GÜCÜ DÜŞÜYOR

Türkiye'de yaklaşık 7 milyona yakın işçi net 1603 liralık asgari ücret alıyor. Bu rakam 2018 yılı boyunca değişmeyecek. Halbuki enflasyon artıyor. Mayıs ayı sonu itibariyle tüketici fiyatları yüzde 12,15 oranında arttı. Üretici fiyatlarındaki artış ise yüzde 20,16. Bu iki rakam arasındaki büyük fark, önümüzdeki aylarda enflasyonun daha da hızlanacağına göstergesi. Enflasyon artarken 1603 liralık asgari ücret sabit kaldığında, asgari ücretlilerin gerçek ücretleri veya satınalma gücü hızla düşecek.

Asgari ücretlilerin durumunu daha da kötüleştirecek bir etmen, ekonomik kriz derinleştikçe işverenlerin işgücü maliyetini yasadışı bir biçimde düşürme çabaları. Bazı işyerlerinde işçinin banka hesabına asgari ücret yatırıyor ve işçi bu paranın bir bölümünü işverene geri veriyor. İşçiler, kredi kartı borçlarını ödeyebilmek amacıyla daha düşük ücretlerle çalışmayı ve bu yola başvurulmasını kabulleniyor. Geçenlerde bir ilde farklı bir uygulama anlattılar. Halkımızın yaratıcılığına olan inancım daha da pekişti. İşyerindeki işçilere bankada birer hesap açtırılıyor ve işçilerin ücretleri bu hesaba yatırıyor. Ancak bütün işçilerin banka kartları işverenin elinde. İşveren bu hesaplardan paraları çekiyor ve işçilere asgari ücretin altında bir ücreti elden veriyor. Kayıtlara baktığınızda, herşey yasal; işçiye asgari ücret ödenmiş. Bu tür uygulamalar önümüzdeki aylarda daha da yaygınlaşacak.

Önümüzdeki dönemde işçi sınıfına yönelik tehditler bunlarla sınırlı değil. İşçiyi bilinçlendiremezsiniz, ama bilgilendirebilirsiniz. Seçim çalışmalarında bu tehditler ve tehlikeler konusunda işçilerin bilgilendirilmesi ve duyarlı kılınması son derece önemli.